

Reservation

Kommunstyrelsen 2025-02-21

Ärende 13 – Yttrande över remiss SOU 2024:80 Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll

Tillägg till remissyttrande

Södertälje kommun konstaterar i sitt remissvar på SOU 2024:80 att utredningens förslag inte medför direkta ekonomiska eller andra konsekvenser för kommunens egen verksamhet. Vidare stöddes utredarens förslag att undanta hälso- och sjukvård, skola och socialtjänst från uppgiftsskyldighet och utökat informationsutbyte, med hänvisning till att det skulle strida mot dessa yrkesgruppers uppdrag och yrkesetik, vilket är bra. Vänsterpartiet hade dock ett förslag på tilläggstext för att belysa remissens konsekvenser ur ett bredare samhällsperspektiv, bortom dess påverkan på kommunalt anställda, som röstades ned.

Södertälje kommun borde i sitt svar på slutbetänkandet ha uppmanat regeringen att genomföra en djupare analys av förslagets långsiktiga konsekvenser för både rättssäkerheten och samhällsammanhållningen, och här är förslaget på text vi ville ha med:

Flera av de föreslagna åtgärderna i remissen riskerar att allvarligt inskränka grundläggande rättigheter och principer som är centrala i en rättsstat. Ett utökat informationsutbyte och skärpta regler för inre utlänningskontroller kan öka risken för diskriminering, genom att förstärka uppdelningen mellan de som anses "säkert bofasta" och de som lever i en mer osäker tillvaro.

Ett av de mest problematiska inslagen i förslaget är den utökade möjligheten till inre utlänningskontroller, vilket kan leda till fler godtyckliga ingripanden och ökad risk för rasprofilering. Dessa åtgärder måste även ses i relation till tidigare beslut om visitationszoner. Tillsammans skapar de en rättslig miljö där vissa grupper

riskerar att kriminaliseras enbart på grund av sin bakgrund. Dessutom kan förslagen bidra till en växande misstro mot myndigheter och rättsväsendet, vilket förvärrar redan existerande sociala spänningar.

Utredningen saknar också en analys av de grundläggande orsakerna till att utvisningsbeslut ofta inte kan verkställas. Att enbart skärpa kontrollmekanismer och försämra möjligheten till legal vistelse riskerar att driva fler människor in i papperslöshet, vilket i sin tur ökar risken för exploatering och kriminalitet snarare än att lösa de problem som utredningen påstår sig adressera.

Vidare måste förslagen i SOU 2024:80 ställas mot Sveriges internationella åtaganden, särskilt när det gäller rätten till skydd undan förföljelse samt tillgången till hälso- och sjukvård och utbildning. Åtgärder som avskaffandet av preskriptionstid för asylansökningar och hemliga överenskommelser med mottagarländer skapar en situation där människor i behov av skydd riskerar att utlämnas till länder där deras säkerhet inte kan garanteras. Att utvisningar dessutom genomförs utan transparens och insyn gör detta till en demokratifråga.

Sammantaget ser vi en utveckling där individuella rättigheter allt oftare får ge vika för hårdare kontrollåtgärder. Det är en oroande utveckling som vi måste vara vaksamma på. Historien visar att restriktiva åtgärder sällan ger långsiktiga lösningar – istället krävs en politik som bygger på inkludering, rättvisa och social hållbarhet.

Linda Sjögren (V)

Sait Yildiz (V)

